

УДК 911.375:504

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВЕЛИКИХ МІСТ УКРАЇНИ

Студ. М.В. Черняхівська, гр. БІО-1-13,
Науковий керівник проф. Ю.В. Гончаров
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета роботи – проаналізувати причини виникнення та шляхи вирішення екологічних проблем міст України.

Завдання:

- 1) Визначити причини виникнення екологічних проблем в Україні;
- 2) Проаналізувати екологічний стан найбільших міст та регіонів України.
- 3) Розглянути шляхи поліпшення стану міст в Україні.

Об'єктом дослідження є стан довкілля та екологічні проблеми в містах.

Предмет дослідження складає система заходів поліпшення екологічного стану міського середовища.

Методи та засоби дослідження.

На всіх етапах розвитку суспільства виробництво матеріальних благ є процесом взаємодії людей і природи. В умовах науково-технічного прогресу очевидним є посилення взаємодії і взаємозалежності матеріального виробництва і природи.

Україна – це країна з високим рівнем негативних екологічних наслідків виробничої діяльності, у зв'язку з чим проблема охорони навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів потребує першочергового вирішення. Нинішню екологічну ситуацію в Україні можна охарактеризувати як кризову, що формувалася протягом тривалого періоду через нехтування об'єктивних законів розвитку і відтворення природно-ресурсного комплексу України.

Наша держава належить до числа індустріально-аграрних країн. Частка важкої промисловості складала до недавнього часу 60% ВВП країни, що істотно вище, ніж в західноєвропейських країнах, де цей показник складає приблизно 35%. Саме підприємства важкої промисловості формують основне техногенне навантаження на навколишнє природне середовище. Значна частина промислових підприємств (понад 80%) розташована в містах та селищах міського типу. Тут проживає біля 70% населення країни. За статистикою до 90 % газоподібних, рідких та твердих відходів утворюються в містах та біля 10% – у сільській місцевості [1].

Екологічний стан столиці України вже переріс поняття «проблема» і якщо недотягнув до поняття «катастрофа», то це питання часу. Подібні проблеми характерні для кожного великого міста – транспорт, промислові зони, шкідливе виробництво, щільне будівництво – але так само як і наявність проблеми, для кожного міста існують шляхи її вирішення [3].

Результати дослідження. Основними джерелами забруднення навколишнього середовища в Києві є промислові підприємства енергетичного комплексу, та транспорт.

До основних антропогенних факторів розвитку екологічної кризи в Україні належать передусім великі промислові комплекси – споживачі сировини, енергії, води, повітря, земельних просторів і водночас найпотужніші джерела практично всіх видів забруднень (механічних, хімічних, фізичних, біохімічних). Сконцентровані вони навколо родовищ корисних копалин, великих міст і водних об'єктів: у Донецько-Придніпровському регіоні, Криворіжжі, Прикарпатті, Керчі, Маріуполі, більшості обласних центрів. Серед цих об'єктів найнебезпечнішими забруднювачами довкілля є металургійні, хімічні, нафтопереробні й машинобудівні заводи, кар'єри та збагачувальні фабрики, деякі військові підприємства [4]. На екологічну ситуацію негативно впливають швидкозростаючі міста. За останні 50 років чисельність міського

населення в Україні зросла майже на 80 %. Саме у швидко зростаючих містах, особливо у великих, екологічна обстановка оцінюється як дуже напружена.

Безперечними лідерами за рівнем забрудненості повітря є: Донецьк, Дніпродзержинськ, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Костянтинівка, Кривий Ріг, Маріуполь, що обумовлено наявністю і концентрацією підприємств чорної і кольорової металургії, теплоенергетики, хімії і нафтохімії, гірничодобувної промисловості, цементних заводів.

Ще однією екологічною проблемою є проблема поводження з відходами. Незважаючи на тенденцію деякого зменшення обсягів утворення відходів виробництва, в місті триває процес накопичення відходів різних видів. У наслідок екологічно безграмотного господарювання на стічні канали перетворилися малі річки, які могли б бути окрасою міста[3].

Невирішеними залишаються такі проблеми поводження з відходами як:

- не запроваджена чітка система утилізації та використання для потреб столиці продуктів переробки макулатури, склобою, автомобільних шин, полімерних відходів, відходів легкої та харчової промисловості, відпрацьованих нафтопродуктів;

- не впроваджена система поводження (знешкодження) з токсичними відходами. Необхідно вирішити питання щодо облаштування сучасного екологічно безпечного полігону токсичних відходів, який зараз відсутній. В Києві на території промислових підприємств та на звалищах сконцентровано близько 170 тис. тонн промислових токсичних відходів.

Вирішення більшості питань щодо утилізації відходів не потребує значних капіталовкладень, а залежить лише від зацікавленості та ініціативності місцевих органів управління [2].

Висновки. Для вирішення проблем охорони навколишнього середовища слід поглибити рівень наукових досліджень, розгорнути обґрунтування екологічних прогнозів для окремих регіонів та України в цілому.

Необхідно удосконалити управління природоохоронною діяльністю, виробити систему адміністративних, економічних, психологічних, освітніх заходів та визначити відповідальність за порушення заборони викидання неочищених вод у водойми і викидів у атмосферу; виробити систему безпечних технологій внесення у ґрунт мінеральних добрив, отрутохімікатів; на науковий рівень піднести процес лісозаготівель, щоб до мінімуму звести шкідливий вплив від вирубування лісу.

Необхідно розробити та затвердити національну програму екологічного оздоровлення, яка може стати базою поступового нормування всіх компонентів природних комплексів, забезпечити контроль якості сільськогосподарської продукції у зв'язку з радіоактивним і хімічним забрудненням, що перевищує допустимі концентрації.

Від успішного вирішення цих проблем залежить здоров'я людей, продуктивність їхньої праці.

Ключові слова. Екологічний стан, відходи, утилізація.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Голубець М.А., Кучерявий В.П., Генсірук С.А. та ін. Конспект лекцій з курсу «Екологія і охорона природи». К., 2012.
2. Білявській Г.О. та ін. Основи екології. – К.: Либідь, 2014. – 408с.
3. Заверуха Н.М., Серебряков В.В., Скиба Ю.А. Основи екології: навч. посібн. 2-е вид.– К.: Каравела, 2013. – 304 с.
4. Місяць В.П. Експериментальні дослідження динаміки роторної дробарки для переробки відходів легкої промисловості / В. П. Місяць, М. М. Рубанка, // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2016. – № 1 (94). – С. 27-36